

INNSPILL TIL TOTALPLAN 2020 FOR INDRE FOSEN KOMMUNE

Mælan skole 1-10 – Nærskolen i Stjørna

KS-Konsulent ble engasjert til å utrede en rapport ang. Indre Fosen Kommune sin framtidige skolestruktur. Når det gjelder Kommunedirektørens forslag om å flytte ungdomstrinnet fra Mælan til Åsly vil jeg påpeke at KS-Konsulent sin uttalelse er som følger:

*«KS-Konsulent vurderer skolen til å være i minste laget både nå og ut fra prognoser, men de vurderer at reisetiden for elever i barneskolealder blir noe lang. De viser også til at en nedlegging av et skolebygg som det er investert så mye i, ville vært uhensiktsmessig. **De foreslår derfor at Mælan skole enten opprettholdes som skole med 1.-10. trinn eller som oppvekstsenter med 1.-7. trinn samlokalisert med Fagerbakken barnehage.»***

Velger også å ta med en uttalelse fra kommunedirektøren som gjelder Mælan Skole:

«Basert på de faglige vurderinger som gjøres i utredningen knyttet til læringsmiljø, kompetansekrav til undervisningspersonalet og det å sikre at alle elever har noen som de trives sammen med, gjør at Kommunedirektøren vurderer det som faglig uforsvarlig å opprettholde et ungdomstrinn med så få elever.»

Jeg stiller et STORT spørsmålstegn ved dette utsagnet fra kommunedirektøren. Det stemmer overhodet ikke med de faktiske forhold. Det er dokumentert på www.skoleporten.udir.no. Der kommer det frem at på Mælan skole har 8. trinn et gjennomsnitt på 47,5 grunnskolepoeng for året 2019. Til sammenligning viser resultatene for Åsly skole et gjennomsnitt på 41,2 grunnskolepoeng. Nasjonalt gjennomsnitt for 2019 er 43,1. Dessuten har personalet den fagkompetansen som kreves pr. i dag og oppfyller allerede kravene som kreves fra og med 2025, de har et godt arbeidsmiljø og en svært stabil arbeidsstokk. Så hvordan kommunedirektøren kan komme med en slik påstand er for meg uforståelig.

I intensjonsavtalen ved kommunesammenslåingen mellom Leksvik og Rissa, står det at *kommunen skal utvikle attraktive nærmiljø og trygge oppvekstvilkår i hele kommunen og ivareta en balansert utvikling i alle deler av kommunen*. Hvordan kan da kommunedirektøren komme med forslag om å legge ned ungd.skolen ved Mælan Skole og enda ikke spare vesentlig med penger?

Jeg forventer at kommunedirektøren og dere politikere har full oversikt over kostnadene som vil påløpe ved å gjøre en så stor og alvorlig inngripen i barnas hverdag og bygdene Råkvåg/Sørfjorden.

Hvor mye sparer Indre Fosen Kommune på å flytte ungd.trinnet fra Mælan til Åsly?

Hva blir kostnadene pr. år ved å sende alle elevene med buss til Åsly?

Hva med det grønne skifte? Tenker da på økt busskjøring i årene fremover, pr. i dag er det mange av elevene som går/sykler til skolen.

Hva blir kostnaden ved å bygge om Mælan til oppvekstsenter? Vi har pr. i dag Fagerbakken barnehage som er i god stand med både bygninger, uteområder og turområder i nærheten hvor de små barna kan gå på turer.

Iflg. Oppvekstsjefen i Indre Fosen Kommune så blir det **ingen økonomisk besparelse** ved å flytte ungdomstrinnet fra Mælan til Åsly, *«kun en bedring i elevenes læringsløp»*. Som nevnt tidligere viser grunnskolepoengene noe helt annet enn denne påstanden.

Skoleutvikling i Fosen-regionen. Rapporten fra ekstern vurdering av Mælan Skole i 2019 som er et verktøy for skoleutvikling, valgte Mælan Skole temaet Relasjonell klasseledelse som hovedutfordring. Her et utklipp av resultatet:

Skoleutvikling
Rapport fra ekstern vurdering ved Mælan skole

IV. Fremtidsbilde

Å vurdere vil her si å måle en nå-situasjon opp mot en idealtilstand. Her blir en slik idealtilstand kalt et fremtidsbilde. Et fremtidsbilde belyser temaet fra ulike sider og er knyttet til aktivitet. Fremtidsbildet gjøres konkret ved å dele det inn i kvalitetsmål med tegn på god praksis. Skolens nåværende praksis blir vurdert opp mot dette bildet. Fremtidsbildet er utformet av vurderere, men skolen er involvert i arbeidet i forkant av vurderingsprosessen.

Mælan skole har godkjent at følgende skal være kvalitetsmål og tegn på god praksis på nettopp deres skole:

Kvalitetsmål	Tegn på god praksis
Elevperspektiv Elevene blir sett og opplever at de har trygge relasjoner til lærerne og assistentene på skolen.	• Elevene gir uttrykk for at de voksne viser omsorg gjennom interesse og anerkjennelse. • Elevene opplever medbestemmelse og gir uttrykk for at de får støtte til sine initiativ. • Elevene opplever å være en betydningsfull del av et trygt læringsfellesskap. • Elevene gir uttrykk for at de voksne støtter dem positivt og konstruktivt i læringsarbeidet.
Lærer- og assistentperspektiv Lærerne og assistentene er trygge og tydelige klasseledere som jobber kontinuerlig og systematisk med å skape trygge og positive relasjoner til alle elever	• De voksne bruker daglig relasjonsfremmende strategier for å bygge gode relasjoner til elevene. • De voksne bruker formelle og uformelle elevsamtaler som arena for å bygge gode relasjoner til elevene. • De voksne lærer elevene å løse konflikter på en konstruktiv måte. • De voksne vet hvordan de skal arbeide for å forbedre/endre sine relasjoner til elever som utfordrer.
Skole/hjem-perspektiv Foresatte opplever at skolen legger til rette for et godt samarbeid om elevenes læringsmiljø	• Foresatte opplever at elevene har lyst til å gå på skolen. • Foresatte opplever de voksne bryr seg om elevene. • Foresatte opplever en god dialog med de voksne. • Foresatte forteller at barna deres snakker positivt om de voksne.
Organisasjonsperspektiv Skolen er en lærende organisasjon som utvikler de ansattes relasjonskompetanse gjennom kollektive prosesser	• De voksne er bevisste på sine roller som forbilder for elevene. • Ledelsen legger jevnlig til rette for refleksjon, erfaringsdeling og kompetanseutvikling i arbeid med relasjonell klasseledelse. • Personalet har en felles forståelse av begrepene klasseledelse og relasjonsarbeid. • Ledelsen støtter de voksne i det daglige relasjonsarbeidet.

Som dere ser er både elever, lærere og foreldre fornøyd med skolen som den drives. Jeg går ut ifra at de som opplever hverdagen på Mælan Skole vet best!

Stiller også spørsmålstegn ved at en helt ny Mælan Skole etter kun 2 år skal endres på? Vil minne om at vi har basseng som brukes i undervisningen og som også brukes på kveldstid av idrettslaget med flere i den perioden det er vann i bassenget. I tillegg har Mælan kapasitet til å ta imot ca 50 elever uten at det må kostes på noe på bygningene. Vi har en flott skole som både elever, ansatte og hele bygda er stolte av. Mælan Skole er møteplassen der barna møtes på fritidsaktiviteter (drill, korps, 4H, fotball, basseng m.m.), vi har en aktiv fritidsklubb der styret består av ungd.skoleelever og alle arrangementer er rusfrie. Klubben er åpen for mellomtrinn og ungd.trinn og opp til 18 år, den er populær med godt oppmøte. Dette er jeg redd ikke blir videreført dersom ungd.trinnet må flytte skole. Samtidig tenker jeg argumentet for at de skaffer seg flere venner og nettverk ved å flytte skole ikke kan pleies som vennskap skal. Ingen av ungdommene fra Stjørna vil make å dra til Rissa på kveldstid for å treffe venner og være med på fritidsaktiviteter. Det håper jeg både kommunedirektøren og dere politikere makter å ta innover dere. Det frister å invitere barn og ungdom fra Rissa til å være med på både drill, korps og 4H – aktiviteter vi i Stjørna trives med og synes er gode verdier å ha med seg. Her bygger vi godt og verdifullt vennskap i alle aldre <3

Vil nevne den gode dugnadsånden som fortsatt er stor i Stjørna. Vi har også nylig skiftet dekke i ballbingen til kr 94000,- på dugnad med sponsormidler fra bl.a. lokalt næringsliv.

Stjørnaområdet er nå inn i en positiv periode med unge tilflyttere. De siste 5 år er det ca 50 stk. med stort og smått. Trenden er at ungdommen reiser ut for utdanning og jobberfaring for så å komme tilbake til heimbygda si. Minner også om at fødselstallene for 1997 og 1998 var store både nasjonalt, og her i Stjørna. Mange av dem bor allerede i Stjørna, men de fleste av dem har enda ikke kommet dit i livet at de har stiftet familie, men den tiden kommer. Dersom Indre Fosen Kommune ønsker tilflytting og bolyst så må det være attraktivt å bli boende og å «komme hjem igjen». Det er også tilflyttere som ønsker å etablere seg og stifte familie, mange har vært her i barndommen på familiens hus/hytter som nå har små barn som de ønsker skal vokse opp i Stjørna. Flere begrunner det bl.a. med den nye Mælan Skole og at barna deres kan ha kort skolevei. De bygger hus/pusser opp hus og bidrar positivt til lokalmiljøet. Å bygge ned de **lovpålagte** tilbudene som vi har i dag, vil bidra til at færre finner det attraktivt å bosette seg her på sikt. Vi har også den fordel at vi **geografisk er midt på Fosen**, ypperlig for pendling til jobb over hele Fosen. Om 7 år er også bommen ved Krinsvatnet historie, og det kan bidra til ytterligere tilflytningsvekst. Har selv pendlet til Bjugn i 29 år og hatt god nytte av både barnehage, SFO og skole for mine 3 barn. Den eldste med samboer skal nå bygge hus og etablere seg i Råkvåg. De med flere satser på fremtiden her i Stjørna.

Det er flere av dagens foreldre som har erfaring med buss fra Råkvåg/Mælan fra da de gikk på videregående i Rissa. De makter ikke tanken på at deres barn fra 12-årsalder skal reise så langt for å gå på ungdomsskole i Rissa. Resultatet kan bli at disse foreldrene flytter ut av kommunen, og dermed vil heller ikke disse barna av ovennevnte foreldre velge videregående skole i Indre Fosen Kommune. Dette er oppriktige reaksjoner som er kommet frem etter forslaget om å flytte ungdomsskolen.

Mitt forslag til sparetiltak må være å vurdere fremtidige investeringer nøye. Vurdere om det er nødvendig å bygge om lokaler som fungerer pr. i dag. Hvorfor «bygge ned» plasser ved Råkvåg Aldershjem for å bygge flere plasser i Rissa? Kan ikke plassene i Råkvåg opprettholdes så de eldre som har bodd her hele livet kan få sine siste dager her. Alle vi skjønner at når de i Stjørna blir pleietrengende, så må de flytte til Rissa eller Leksvik dersom Råkvåg Aldershjem gjøres om til HDO-boliger. Det at det skal være vanskelig å få kompetanse som sykepleiere i Råkvåg kan være historie. Gjør det attraktivt for ungdommen å bosette seg og opprettholde arbeidsplasser i distriktet så kommer de.

Håper dere tar gode valg og lar Mælan Skole opprettholde 1-10 trinn, la Fagerbakken barnehage være som i dag i og med den gode standarden den har og opprettholde plassene ved Råkvåg Aldershjem samt legekantoret. Vi trenger alle disse tjenestene også i Stjørna. Vi tenker positivt og har stor tru på at vi vil få tilflytningsvekst i Stjørnaområdet. Ha bare litt is i magen.

I og med at innstillingen til Kommunedirektøren baserer seg på KS-Konsulent sin rapport har jeg også valgt å ta med noen utdrag fra den:

3.2 Sammenhenger mellom skolestørrelse og kvalitet

*En mye brukt artikkel for å vurdere sammenhenger mellom skolestørrelse og kvalitet, er skrevet av Asplan Viak v/ Tone H. Sollien. 11 Artikkelen gir en gjennomgang av aktuell nasjonal og internasjonal forskning, med henblikk på å se hvilket belegg det er for å si at små forhold gir bedre kvalitet faglig og sosialt enn større skoler. Det foreligger begrenset med empirisk forskning på temaet i Norge, og Sollien støtter seg i hovedsak på internasjonale metastudier. Se derfor kapittel 3.1 om ulikheter i størrelsesbegrepet. Sollien er klar på at forskerne understreker at man skal være forsiktig med å trekke bastante konklusjoner, men funnene antyder **at stor skolestørrelse er best** for å nå noen av skolens mål, mens **mindre skoler er bedre** med hensyn til å oppnå andre av skolens mål. Det foreligger dessuten funn som viser at eldre elever er mer positive til større skolemiljø enn de yngre. Hun oppsummerer forskningsgjennomgangen slik: Elevenes faglige utbytte: Forskningen viser at det er noe forskningsmessig belegg for å si at faglig utbytte øker med skolestørrelse. **Det er imidlertid ikke grunnlag for å si at størrelse i seg selv og alene skaper økt faglig utbytte for elevene.** Større skoler kan imidlertid gi bedre muligheter for å utvikle og forbedre lærernes undervisning og dermed også oppnå bedre forutsetninger for elevenes læring og utvikling. Elevenes sosiale kompetanse (mobbing, trivsel etc.): **Det finnes ikke forskningsmessig belegg av betydning for å si at skolestørrelse har betydning for læringsmiljø og elevenes sosiale kompetanse. Elevenes motivasjon for læring: Det finnes ikke forskningsmessig belegg for å si at skolestørrelse har betydning for elevenes motivasjon for læring.***

Tilpasset opplæring og like muligheter:

***Forskningen gir noe støtte for at mindre skoler kan være bedre for visse elevgrupper.** Igjen er det viktigst å huske på at «mindre skoler» i internasjonal forskning er atskillig større enn hva man i Norge definerer som mindre skoler. Det er lite eller ingen forskning på tilpasset opplæring og skolestørrelse, med unntak av forskning som ser på muligheten for å bruke lokalsamfunnet som læringsarena.*

Små skoler i bygdesamfunn har potensial til å skape læringsaktiviteter som er godt forankret i lokalbefolkningen, lokal natur og lokalt næringsliv, og dermed potensial til å tilpasse opplæringen på en god måte. Dessuten, i skoler med under 50 elever gis gode vilkår for sosial læring gjennom bruk av aldersblandede grupper i fådelte skoler. Samarbeid med hjemmene: Det finnes ingen forskning eller tilgjengelige nasjonale data som sier noe om sammenhengen mellom skolestørrelse og samarbeid skole-hjem.

Samarbeid med lokalsamfunnet: Det finnes noe forskningsmessig belegg for å si at små bygdeskoler gir noe bedre muligheter for godt samspill mellom skole og lokalsamfunn, og for å integrere lokalsamfunnet i skolens læringsaktiviteter.

*Ifølge Solstads studie tar mobiliseringen hensyn til skolens viktige rolle for hele lokalsamfunnet, i tillegg til at foreldre og bygdefolk ser på den lokale skolen som et trygt og godt læringsmiljø for elevene. **En frykter negative konsekvenser for lokalsamfunnet dersom skolen legges ned, eksempelvis i form av mangel på rekruttering av unge familier, motsetninger mellom ulike***

konkurrerende steder, og sosiale og helsemessige aspekter ved lang skolevei. Norsk senter for bygdeforskning v/ Villa foretok i 2015 en litteraturgjennomgang på forskning og evaluering om skolesentralisering/-strukturendring, med spesielt fokus på konsekvenser for lokalsamfunnene. Gjennomgangen viser blant annet til forskning fra Nordlandsforskning (Solstad 2006) og Høgskulen i Volda (Kvalsund 2004), som finner at **«små skoler er viktige sosiale arenaer i mindre bygdesamfunn og kan skape læringsaktiviteter som er godt forankret i lokalbefolkningen og lokal kultur og miljø. Dette er viktige forhold dersom distriktpolitiske målsetninger om levende bygder og levedyktige lokalsamfunn i distriktene skal opprettholdes.»** Villa omtaler dette videre i et oppsummerende punkt: **«Ved nedleggelse berøres flere enn elevene og deres undervisningsplass. Skolen er en ressurs for lokalsamfunnet/bygda; et minnesmerke, relatert til historie, styrker plassfølelsen, skolen er influert av lokal kultur og aktiviteter i bygda. Skolen er mer enn en plass for undervisning, en informasjonskanal for hvordan familiene har det og hva som skjer i bygden, lokale for aktiviteter utenom skoletid, en plass for sosiale nettverk og sosialisering i nærområdet.»**

Barnets beste

8.7 Vurderinger rundt barnets beste FNs barnekonvensjon 40 artikkel 3 fastslår at **«ved alle handlinger som berører barn, enten de foretas av offentlige eller private velferdsorganisasjoner, domstoler, administrative myndigheter eller lovgivende organer, skal barnets beste være et grunnleggende hensyn.»** Endringer i en kommunes tjenestetilbud, herunder skolestruktur, er å anse som en type handling der hensynet til barnets beste skal vurderes. Selv om dette prosjektet har innhentet innsikt fra barn og unge underveis, både gjennom intervju med elevrådsrepresentanter og muligheten for alle til å gi innspill gjennom digital workshop i mai, kreves en **spesifikk vurdering av barnets beste** i forbindelse med det konkrete beslutningsgrunnlaget. **Det vil si at kommunedirektørens saksframlegg må inkludere en slik vurdering.** Vi vil nå kommentere enkelte sider ved vurderingen. Hensynet til barnets beste er en skjønnbasert vurdering og kan dermed brukes som argument av flere parter med ulike synspunkt i en sak. Et eksempel: • Parter som er opptatt av en mest mulig desentralisert struktur kan argumentere gjennom å legge vekt på kvaliteter knyttet til nærhet, blant annet: o Å få gå på en skole i nærheten av hjemmet vil for mange elever oppleves trygt og godt. Skolen er som regel ikke veldig stor, det er lett å få oversikt og å bygge relasjoner mellom barna og til de voksne o De fleste elevene kan gå eller sykle til skolen, noe som gir en helsefremmende gevinst o Kort reisetid til skolen frigjør tid til lek og fritidsaktiviteter (jf artikkel 31 i barnekonvensjonen) o Skolen som samlingspunkt for fritidsaktiviteter • Parter som er mer opptatt av en sentralisert struktur kan argumentere gjennom å legge vekt på andre kvaliteter, blant annet: o Mulighet til å etablere vennerelasjoner i et større mangfold av elever, også hvis du har spesielle interesser o Færre skoler gir bedre tilgang til ressurspersoner fra andre tjenester, som PPT og helsesykepleier 40 <https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/fns-barnekonvensjon/id88078/> 71 KS-K rapport 09/2020 o Færre skoler øker sannsynligheten for at skolebyggene holder god standard og innfrir minimumskrav til universell utforming o Skoler av en viss størrelse kan ha en fordel når det gjelder å ha tilgang til ansatte med høy fagkompetanse Å vurdere hensynet til barnets beste vil i de fleste tilfeller dreie seg om å balansere slike argumenter. I dette ligger også å vurdere bredt nok, for eksempel at det kan være aktuelt å vektlegge ulike hensyn mellom aldersgrupper innenfor barn og unge-spekteret. Det er nær sammenheng mellom hensynet til barnets beste (artikkel 3) og barnets rett til å bli hørt i alle forhold som vedrører barnet (artikkel 12). **Dette medfører at Indre Fosen kommune må legge opp til høring av konkrete forslag, og at barn og unge gis mulighet til å la seg høre enten direkte eller gjennom en representant eller et egnet organ. Det må framgå i beslutningsgrunnlaget hvordan innspillene er vurdert.**

Hilsen Sonja Rødsjø